

PROJEKTAS „MEDŽIAI“

2020-2021 m.m.

Projektą atliko 6D klasės mokiniai

Įžanga

Projektas „Medžiai“ - galimybė tyrinėti, pažinti mūsų progimnazijos aplinką, dar kartą vienas kitam priminti apie tai, kaip svarbu saugoti gamtą, mylėti medį - augimo, stiprybės ir atsinaujinimo simbolį.

Mes, 6d klasės mokiniai, projektui pasirinkome beržą - dar mūsų protėvių svyruokliu pavadintą medį.

Mislēs apie baltaliemenį

Gale šilo žilabarzdis atšilo, pakorus ant pilvo puodą,
gerti duoda.

Sidabru dėvėjo - greit nubyrėjo, rėdėsi šilku - ilgai
buvo smagu, auksu pasidabino, tuoj vėjas nukabino.

Svyru, svyru svyruonėli, mirgu, mirgu mirguonėli.

Vienmarškiniis verkiantis bernelis varvina ašaras į
puodelį.

Žilas senis, marga oda - sniegui tirpstant midaus
duoda.

Lietuvių poetų eilės apie beržą

Just. Marcinkevičius „Beržas“

Stovi beržas - lieknas, išlakis,
Per varsnas išbėgęs iš beržyno.
Ar jis pats išėjo į laukus,
Ar jį vėjas išnešė - kas žino.

Tik vienam jam ten sunku labai -
Sužalojo audros jo kamieną,
Ir viršūnę perskėlė žaibai.
Kam, beržai, išleidote jį vieną?

J. Aistis „Beržas“

Apšerkšnijęs beržas stovi,
Šliejas prie tvoros,
Lyg nusvirusiom rankovėm
Sielvarte Pierrot.

<...>

Bet su metais šakos sviro,
Pynėsi kasom -
Drėko beržo akys tyros
Rytmečių rasom.

Gal gegužis į kamieną
Padūzgens, pabels -
Beržas rankų jau vis viena
Džiaugsmui nepakels.

Apie medį angliškai... Patarlės

Bark up the wrong tree.

Money doesn't grow on trees.

A tree is known by its fruit.

Top of the tree.

Knock on wood.

Can't see the forest for the trees.

The branch has two ends.

Tight as the bark on a tree.

The apple doesn't fall far from the tree.

Out of the woods.

Rusų poeto S. Jesenino eilės apie beržą Eilėraštis su vertimu

Сергей Есенин

Белая береза под моим окном

Белая берёза
Под моим окном
Принакрылась снегом,
Точно серебром.

На пушистых ветках
Снежною каймой
Распустились кисти
Белой бахромой.

И стоит береза
В сонной тишине,
И горят снежинки
В золотом огне.

А заря, лениво
Обходя кругом,
обсыпает ветки
Новым серебром.

Sergėjus Jeseninas

Baltas beržas po mano langu

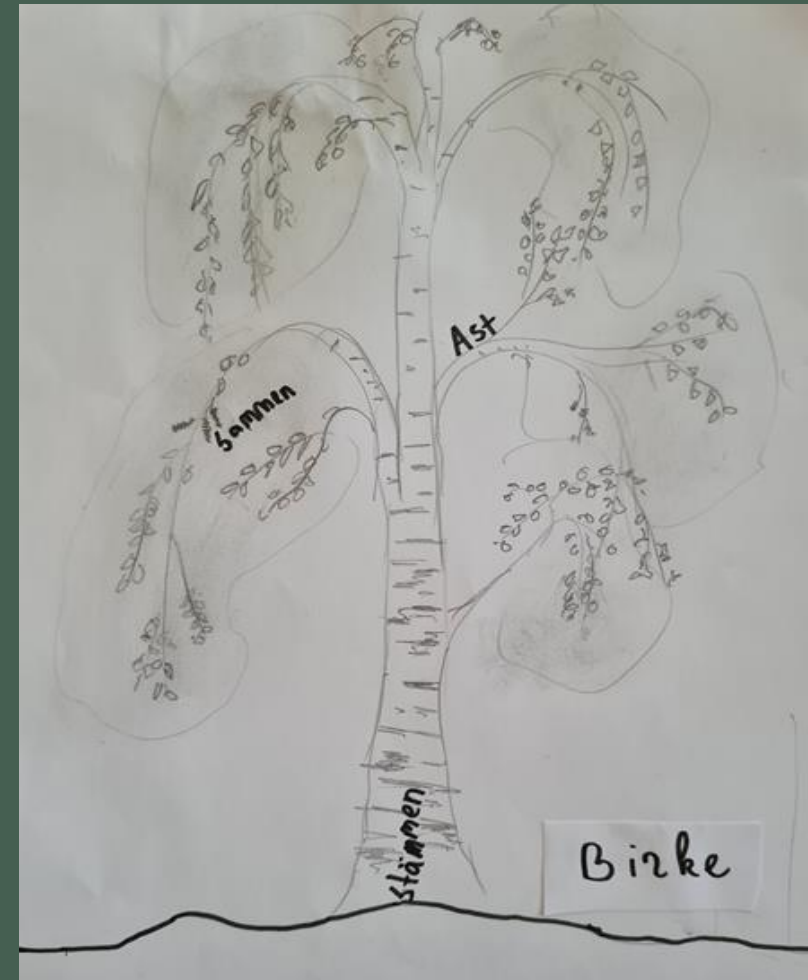
Baltas beržas
Po mano langu
Pasidengė sniegu
Tarsi sidabru.

Ant purių šakelių
Sniego apvadais
Išsiskleidė kekės
Baltais kutais.

Ir stovi beržas
Apsnūdusioje tyloje,
Ir dega snaigės
Aukso ugnimi.

O aušra tingiai
Apeidama aplink
Nuberia šakeles
Nauju sidabru.

Apie beržą svyruoklį vokiškai

Ką apie beržą galėtų pasakyti jaunieji matematikai?

Prie mokyklos auga 10 beržų.
Skaičiavimams buvo pasirinktas prie stadiono
augantis beržas.

2021 m. birželio mėnesį medžio apimtis 1,5 m
aukštyje yra 96 cm.

Jo amžius - 38,4 metai.

Beržo skersmuo 1,5 m aukštyje - 30,6 cm.

Medžio spindulys yra 15,8 cm.

Medžio skerspjūvio plotas yra $783,87 \text{ cm}^2$.

Apie ypatingąsias beržo savybes daug papasakotų gamtininkai

Beržų sula – tai plačiai paplitęs produktas, pasižymintis organizmui naudingomis savybėmis. Suloje gausu vitamino C, kalio, kalcio, magnio, gliukozės, fruktozės.

Vaistinių, gydomųjų savybių turi beržų pumpurai. Juose gausu eterinių aliejų, rauginės medžiagos, karotino, dervos.

Naudinga ir beržo lapų arbata, kuri pasižymi kraują valančiu, organizmą stiprinančiu ir šlapimo išsiskyrimą skatinančiu poveikiu.

Apie Lietuvos laukų svyruoklį pasakoja jaunieji geografs

Beržas - beržinių šeimos medis.

Jo žievė - baltos ir juodos spalvos.

Pasaulyje egzistuoja apie 120 beržų rūšių.

Beržas yra šviesamėgis, atsparus sausrui ir šalčiui, nereiklus dirvožemiui.

Lapai paprasti, kiaušiniški ar rombiški, dantyti, pliki ar plaukuoti.

Žiedai vienalyčiai, susitelkę į žirginius. Vaisius - vienasėklis, sparnuotas riešutėlis. Subręsta vasaros pabaigoje ar rudens pradžioje.

Beržo mediena tvirta, balva, vidutiniškai kieta.

Ką apie beržą žino jaunieji istorikai?

Koks svarbus mūsų protėviams buvo beržas, byloja Sekminės - šventė, kuri baltų tikėjime dar buvo vadinama Beržų garbinimo švente. Ypač didelis dėmesys ją minint buvo skiriamas jauniems berželiams. Beržas baltams simbolizavo Visatos amžinumą, gimimą, mirtį ir atgimimą, taip pat ir visą pasaulį.

Garsiausi yra du Lietuvos beržai. Pirmasis - Prienų rajono savivaldybėje augantis **35 m** aukščio, o antrasis - Biržų rajono savivaldybės Spalviškių girininkijos **34,5 m** svyraklis.

Dar šis tas įdomaus...

Iš nuo seno mylimo beržo yra kildinamas ne vienas Lietuvos vietovės pavadinimas, turime ir vandenvardžių.

1. Beržai – kaimas Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje. Vakariniam gyvenvietės pakraštyje auga beržų alėja. Netoli kaimo yra Beržų kapinynas.
2. Beržėnai – kaimas Kelmės rajono savivaldybėje. Juose XVII a. įkurtas Beržėnų dvaras.
3. Beržiena – Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje tekanti 20 km ilgio upė.
4. Berža – ežeras Lietuvoje, Molėtų rajono savivaldybės teritorijos pietuose. Jo plotas 50 ha.

Naudingas net tada, kai jau nebežaliuoja...

Kiekvienas iš mūsų savo aplinkoje rastų daugybę medinių daiktų. Galima drąsiai teigti, kad ne vienas jų - beržinis.

Pirmoje nuotraukoje - duoninė. Ji nulakuota, kad virtuvėje, kur daug drėgmės, ilgiau tarnautų.

Kitose dviejose nuotraukose - indai. Vienas pagamintas iš sendinto beržo, naudojamas virtuvėje daržovėms laikyti, kitas tarnauja kaip interjero detalė.

Pirmoje nuotraukoje - beržinės paletės. Iš jų taupus šeimininkas pasigamino sodo namelio baldus.

Antroje nuotraukoje - inkilas. Nuotrauka buvo padaryta dar prieš nulakuoiant paukščių namelį. Tai padaryti būtina - kitaip inkilas sutrūnys.

Trečioje nuotraukoje - vantos. Jos rišamos iš jaunų, elastingų šakelių, kad ne taip greitai lūžtų.

Beržas lietuvių liaudies dainose

Beržas dar mūsų protėvių buvo apdainuojamas kaip lieknas, jautrus, drovus, bet teisingas, neišduodantis ir tvirtas. Šios vertybės yra aktualios ir šių dienų žmonėms. Juk vienos iš svarbiausių žmogaus vertybių yra teisingumas, ištikimybė.

Apie lietuvių liaudies dainą „Ko liūdi, berželi“

Tai viena labiausiai lietuvių mėgstamų liaudies dainų.

Dainos žodžius sukūrė Jonas Krikščiūnas - Jovaras.
Muziką atlieka keli instrumentai - gitaros, smuikai,
fortepijonas, barškučiai.

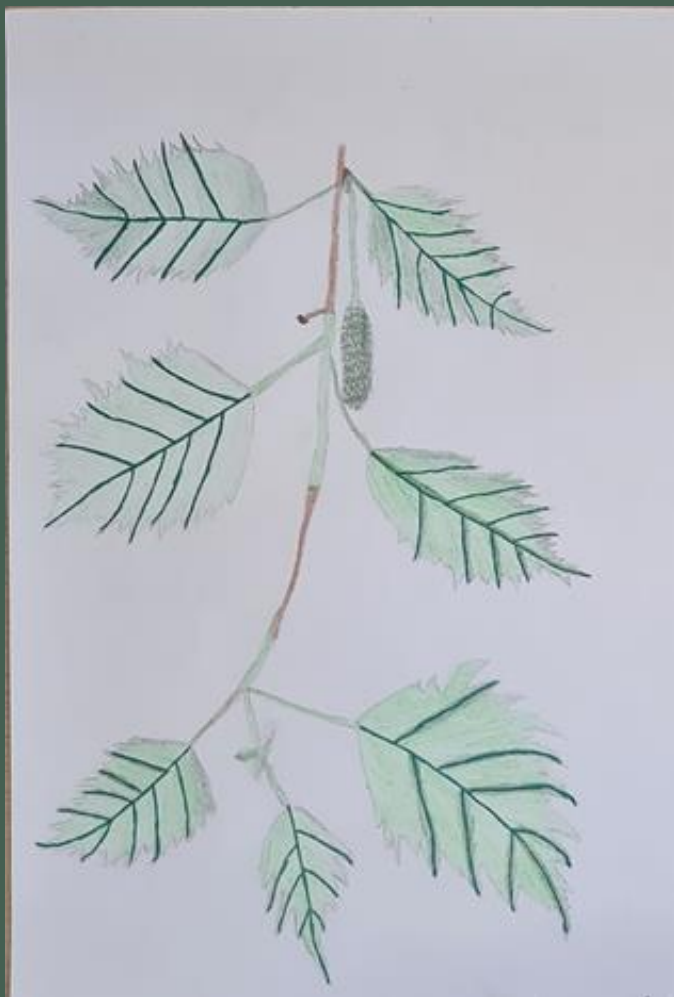
Daina lėta, rami, švelni ir migdanti.

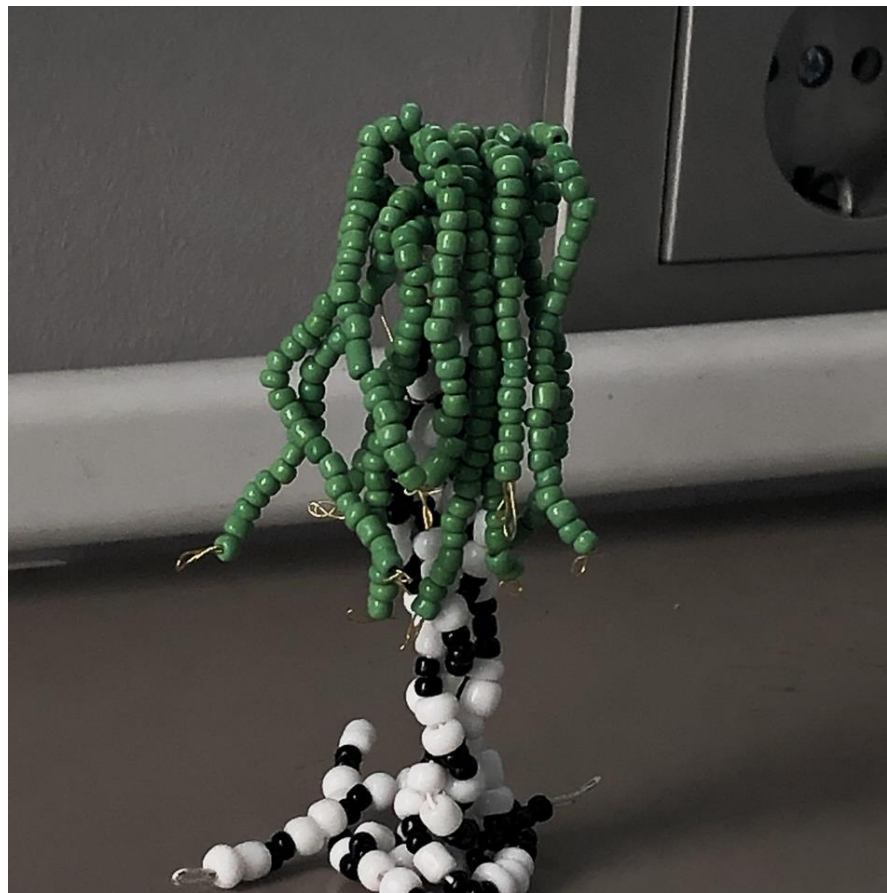
Dainos nuoroda:

<https://www.youtube.com/watch?v=BKBaXepmtYI>

Beržo šakelės šestokų piešiniuose

Beržas iš vielos ir
karoliukų

Kaip galime saugoti medžius?

Miškai vaidina didžiulį vaidmenį visos planetos, o ypač žmogaus gyvenime. Saugodami medžius mes rūpinamės savimi!

Atsisakykime barbariško miškų kirtimo!
Nepamirškime - medžiai auga lėtai.

Ne paslaptis, kad labai daug medienos sunaudojama popieriaus pramonėje. Paskaičiuota, kad vienas europietis per metus sunaudoja apie 200 kg popieriaus. Spausdinkime ant abiejų lapų pusių, sumažinkime šriftą, taip sutaupysime popieriaus!

Apie fizinį aktyvumą ir... gamtą

Mankštintis sveikiems žmonėms reikėtų kas antrą dieną po 30 ar 40 minučių. O jeigu nebuvote fiziškai aktyvūs? Pradėti spartaus vaikščiojimo ar lėto bėgiojimo užsiėmimus galima bet kada.

Kur geriausia mankštintis? Aišku, parke, miškelyje, kur grynas oras. Ne tik sportas, bet ir gamtos pažinimas padeda žmogui rasti dvasinę harmoniją, suteikia teigiamos energijos.

AČIŪ UŽ DĖMĖSĮ!